

Lisa

Alutaguse Vallavolikogu 25.10.2018. a
määruse nr ... „Alutaguse valla jäätmekava
2018-2024“ juurde

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	3
1 ÜLDOSA	5
1.1 ALUTAGUSE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	5
1.1.1 Asukoht.....	5
1.1.2 Rahvastik	5
1.1.3 Elamumajandus	6
1.1.4 Ettevõtlus.....	6
1.1.5 Looduskeskkond.....	6
1.2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED.....	7
1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	7
1.2.2 Eesti õigusaktid.....	8
1.3 ALUTAGUSE VALLA JÄÄTMEKÄITLUSALASED ÕIGUSAKTID	8
1.4 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID.....	9
1.4.1 Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava	9
1.4.2 Riigi jäätmekava 2014-2020.....	9
1.4.3 Alutaguse valla arengukava 2018-2030	10
1.5 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	10
2 JÄÄTMEKÄITLUSE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS.....	12
2.1 TEKKEVATE JÄÄTMEDE KOGUSED LIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA	12
2.2 OLMEJÄÄTMEDE	12
2.3 PAKEND	18
2.4 BIOLAGUNEVAD JÄÄTMEDE	19
2.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMEDE	19
2.6 OHTLIKUD JÄÄTMEDE	20
2.7 ROMUSÕIDUKID JA VANAREHVID	21
2.8 ELEKTRI- JA ELEKTROONIKASEADMED.....	22
2.9 REOVEESETE.....	23
2.10 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMEDE	23
2.11 TÖÖSTUSJÄÄTMEDE	23
2.12 JÄÄTMEDE KOGUMINE JA KÄITLUS	24
2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega	24
2.12.2 Ohtlike jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	24
2.12.3 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	25
2.12.4 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	27
2.12.5 Ehitus-ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	28
2.12.6 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem	28
2.12.7 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas	28
2.12.8 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised	29
2.13 JÄÄTMEMAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE	30
2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine	30
2.13.2 Korraldatud jäätmevedu	31
2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine	31
2.14 ANDMED SULETUD PRÜGILATE NING JÄÄKREOSTUSOBJEKTIDE KOHTA	32
3 EELNEVATE JÄÄTMEKAVADE EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS	33
4 PLANEERIMINE.....	34
4.1 JÄÄTMEDEKKE PROGNOOS	34
4.2 EESMÄRKIDE SEADMINE.....	34
5 TEGEVUSKAVA	35
5.1 KOGUMISSÜSTEEMIDE VALIK.....	35
5.2 KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	35
5.3 VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE	36

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

5.4	JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMISE JA SORTIMISE ARENDAMINE KOOS TÄHTAEGADEGA KONKREETSETE JÄÄTMELIIKIDE KAUPA	36
5.4.1	Biojäätmad	36
5.4.2	Pakendijäätmad.....	37
5.4.3	Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed	37
5.4.4	Suurjäätmad	37
5.4.5	Ehitus- ja lammutusjäätmad.....	38
5.4.6	Teised liigiti kogutud olmejäätmad	38
5.4.7	Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa	38
5.4.8	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine	40
5.5	TEAVITUSKAMPAANIAD	40
5.6	JÄÄTMEHOOLDUSE RAHASTAMINE	42
KOKKUVÕTE.....		45
KASUTATUD MATERJALID		46

Sissejuhatus

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024 (edaspidi jäätmekava) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Alutaguse valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja kehtivas Riigi jäätmekavas sätestatud ning toetutakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Alutaguse valla jäätmekava vastab jäätmeseaduse § 39 lõikes 3 toodud nõuetele, sisaldades:

- 1) andmeid kavaga hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus;
- 2) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide kirjeldust ning ülevaadet suurematest kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatistest;
- 3) ülevaadet vanaõli, ohtlike jäätmete ja muude jäätmevoogude, mille kohta on Euroopa Liidu tasandil kehtestatud eraldi regulatsioon, käitlemisest;
- 4) uute kogumissüsteemide, olemasolevate jäätmerajatiste sulgemise, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeeringute vajaduse hinnangut;
- 5) täiendavaid andmeid jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse korral tulevaste kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatiste asukoha ning nende võimsuse kohta;
- 6) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust, sealhulgas kavandatavate jäätmekäitlustehnoloogiate ja -meetodite või poliitika ülevaadet nende jäätmete osas, mille käitlemiseks on vaja võtta erimeetmeid;
- 7) jäätmekäitlusega seotud organisatsiooniliste aspektide ülevaadet, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse jaotuse kirjeldust;
- 8) üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teadvustamis- ja teavitamiskampaaniate kasutamise ülevaadet;
- 9) andmeid minevikus saastunud jäätmete kõrvaldamiskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta;
- 10) valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust.

Lisaks käsitleb kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava jäätmeseaduse § 42 lõikes 2 sätestatud:

- 1) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

Jäätmekava koostamise käigus analüüsi Alutaguse valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Kasutatud materjalide loetelu on esitatud jäätmekava lõpus. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Kava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse.

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetav strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Kava realiseerimine sõltub lisaks Alutaguse vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-Eestilisest jäätmekäitluse alast ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

1 Üldosa

1.1 Alutaguse valla üldiseloostus

Järgneva Alutaguse valla iseloostuse koostamiseks on kasutatud Alutaguse valla arengukava 2018-2030.

1.1.1 Asukoht

Alutaguse vald on omaavalitsusüksus Ida-Virumaal, mis moodustati 24. oktoobril 2017. aastal Alajõe valla (ca 580 elanikku), lisaku valla (ca 1200 elanikku), Illuka valla (ca 1070), Mäetaguse valla (ca 1750 elanikku) ja Tudulinna valla (ca 440 elanikku) ühinemise tulemusena. Valla naabriteks on põhjaosas Lügane vald, Toila vald, Kohtla-Järve linn, Jõhvi vald ja Narva-Jõesuu linn (kõik Ida-Virumaa), lääneosas Vinni vald (Lääne-Virumaa) ning kaguosas Mustvee vald (Jõgevamaa). Idaosas piirneb vald ligi 30 km ulatuses Narva jõega ning lõunas ligi 35 km ulatuses Peipsi järvega.

Valla pindala on ligikaudu 1465 ruutkilomeetrit. Territooriumilt on tegu Eesti mandriosa suurima omaavalitsusüksusega, mis on samas ka kõige hõredamalt asustatud (3,4 inimest ruutkilomeetril).

Alutaguse valda iseloostab maaline ja hõredalt asustatud ruumimuster. Valla territooriumile jäävad Alutaguse põlismetsad, mitmed suured sood ja rabad (nt Puhatu soo, Muraka raba), Eesti suurim järvestik (Kurtna), aga ka põlevkivikaevandused. Põlevkivi kaevandamine (Estonia ja Ojamaa kaevandused) mõjutab ligi kolmandikku valla territooriumist.

Olulisematest teedest läbivad valda Jõhvi-Tartu-Valga põhimaantee ning Jõhvi-Vasknarva, lisaku-Tudulinna-Avinurme ja Rakvere-Rannapungerja tugimaanteed.

1.1.2 Rahvastik

Alutaguse vallas elas seisuga 1.01.2018 rahvastikuregistri andmetel 4920 inimest. Valla elanikkond on tervikuna viimasel kahel aastakümnel olnud kahanev ja vananev. Seejuures püsis registreeritud elanike arv Alajõe, Illuka ja Mäetaguse valdades viimastel aastatel enamvähem stabiilne, kuid lisakus ja Tudulinna toimus vähenemine.

Alutaguse valla keskus asub lisaku alevikus (1.01.2018 seisuga 689 elanikku), lisaks on vallas veel kaks alevikku - Mäetaguse (533 elanikku) ja Tudulinna (194 elanikku). Külasid on vallas kokku 72, neist suuremad on Kuremäe (316 elanikku), Kiikla (245 elanikku), Kurtna (161 elanikku), Alajõe (152 elanikku) ja Pagari (147 elanikku). Palju on väikeseid külasid - viiekümne ühes külas elab vähem kui 50 inimest.

Valla asustustihedus on 3,4 in/km², mis on Eesti madalaim näitaja ja enam kui 10 korda väiksem maakonna keskmisest.

Tabel 1. Rahvaarvu muutus viimasel kümnendil Alutaguse vallas. Alus: Statistika Andmebaas¹

Näitaja	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rahvaarv	5060	4960	4780	4750	4446	4449	4445	4492	4974	4917	4818
Pindala, km ²	1465,47	1465,47	1465,47	1465,47	1465,47	1465,47	1465,47	1458,89	1458,89	1458,62	1458,62
Asustustihedus, elanikku km ² kohta	3,45	3,38	3,26	3,24	3,03	3,04	3,03	3,08	3,41	3,37	3,30

¹ Andmestik:RV0291: Rahvaarv, pindala ja asustustihedus haldusüksuse või asustusüksuse liigi järgi, 1. jaanuar. Summeeritud Alajõe, lisaku, Illuka, Mäetaguse ja Tudulinna valla näitajad.

1.1.3 Elamumajandus

Maakatastri andmetel oli 1.01.2018 seisuga Alutaguse vallas 10 107 katastriüksust nendest 3207 elamumaa sihtotstarbega. Jäätmevaldajate andmed on koondatud ühtsesse kohalike omavalitsuste GIS andmebaasi Evald.

Elamumajanduse ja kommunaalteenuste müügiga elanikele tegeleb valla ettevõtetest Alutaguse Haldus OÜ. Ettevõtte haldab ka kalmistuid. Illuka piirkonnas pakub haldusteenust Järve Biopuhastus OÜ.

Alutaguse Vallavolikogu poolt moodustatud täitevorgani, Alutaguse Vallavalitsuse korraldada on kõik kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest tulenevad ülesanded: korraldada sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, territoriaalplaneerimist, vallasisest ühistransporti ning valla teede ja tänavate korrashoidu.

Alutaguse Vallavalitsus haldab järgmisi valla asutusi: Iisaku Gümnaasium, Mäetaguse Põhikool, Tudulinna Kool, Illuka Kool, Iisaku Kunstide Kool, Iisaku Lasteaed Kurekell, Mäetaguse Lasteaed Tõruke, Alutaguse Huvikeskus.

Valla osalusega ettevõtted, mittetulundusühingud ning sihtasutused on järgmised: Mehntack OÜ, SA Alutaguse Hoolekeskus, Mäetaguse Arengufond SA, Alutaguse Haldus OÜ, SA Alutaguse Vabadusvõitlejate Mälestusmärgi Fond, SA Iisaku Kihelkonna Muuseum, SA Pannjärve Tervisespordikeskus, SA Illuka Arengufond, MTÜ Ida- Virumaa Omavalitsuste Liit, MTÜ Peipsi-Alutaguse Koostöökoda, MTÜ Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu.

1.1.4 Ettevõtlus

Statistikaameti andmetel oli Alutaguse vallas statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest 2017. aasta lõpu seisuga registreeritud 370 ettevõtet. Peamisteks tegevusvaldkondadeks on põllu- ja metsamajandus ning kalapüük (188 ettevõtet), millele järgneb hulgi- ja jaekaubandus (32 ettevõtet) ning ehitus (28 ettevõtet)².

Igapäevaelus on olulised erateenused vallas:

- Apteek Iisakus.
- Tanklad Iisakus ja Illukal.
- Postiteenus Iisaku, Mäetaguse, Kuremäe, Tudulinna ja Alajõe postipunktides.
- Sularahaautomaat Iisakus ja sularaha väljavõtuvõimalused Mäetagusel ja Tudulinna.
- Toidu- ja esmatarbekaupade poed kõikides valla keskustes (v.a Illuka), ehitustarvete kauplus Iisakus.
- Aastaringelt avatud toitlusasutused Iisakus, Mäetagusel ja Kuremäel.

1.1.5 Looduskeskkond

Alutaguse valla maastike ilmestavad eelkõige metsad ja sood. Ligi kaks kolmandikku (59%, 85 670 ha) maakatastrisse kantud kõlvikutest on metsamaa. Haritavat maad on vaid 8% (12 113 ha) ja looduslikku rohumaad 4% valla pindalast.

Valla lõunaosas Rannapungerast Vasknarvani on valla piiriks Eesti suurim Peipsi järv, kokku jääb valla piiresse ligi 35 km Peipsi põhjakallast, millest valdav osa on liivarand. Maastik vaheldub pikkade luiteahelike ja nende vahele jäävate soode ja rabadega. Järve voolavad Rannapungerja

² Statistika Andmebaas: ER031: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi.

(Iisajõed Mäetaguse ja Tagajõgi) ja Alajõgi. Valla idaküljel voolab ligi 30 km ulatuses Eesti veerohkeim Narva jõgi.

Valla kirdeosas asub Kurtna järvestik, mis on Eesti kõige järvede-rikkaim ala. Ligikaudu 30 km² suurusel alal paikneb 42 järve ja järvekest (sh Konsu, Jaala, Kurtna, Suurjärv). Teised suurimad järved on Imatu järv, Ratva ja Puhatu.

Suure osa valla territooriumist moodustavad mitmed hoiu- ja kaitsealad: Agusalu, Muraka, Puhatu ja Selisoo looduskaitseala ning Iisaku, Jõuga, Järvevälja, Kurtna, Mäetaguse, Smolnitsa, Struuga maastikukaitseala. Olemasolevate kaitse- ja hoiualade baasil on käimas Alutaguse rahvusparki loomise menetlus.

Vallas on 1713 kaitsealuse liigi leiukohta, 99 kaitsealuse liigi püsielupaika ja mitmed kaitsealused üksikobjektid. Samuti on kaitse all Iisaku, Illuka, Kiikla, Kurtna, Mäetaguse ja Pagari mõisapargid. Kaitsealune maa moodustab katastriüksuste kogupindalast 11% (16 449 ha).

Ligi kolmandik valla loodus- ja elukeskkonnast on juba kas otseselt või kaudselt mõjutatud põlevkivi kaevandamisest. Ligikaudu poole vallast (põhjaosast keskosani) hõlmab üleriigilise tähtsusega põlevkivimaardla 7 kaevevälja (Estonia, Sompä, Ahtme, Viru, Aidu, Tammiku ja Kohtla) ja 7 uuringuväljaga (Puhatu, Permisküla, Uus-Kiviõli, Oandu, Ojamaa, Seli ja Peipsi). Mitmed kaevandused on juba ammendunud ja suletud, põlevkivi kaevandamine liigub järkjärgult lõuna suunas, kus põlevkivihind asuvad järjest sügavamal.

1.2 Jäätmemajanduse õiguslikud alused

Alutaguse valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii kohalikke kui ka riiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte, planeeringuid, arengukavasid.

1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamküsimumi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses.
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeeveo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimist.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladidirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus number 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenüülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta;
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta;
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta.

1.2.2 Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

1.3 Alutaguse valla jäätmekäitluselased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte.

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 14¹ lõikest 4¹ tulenevalt on ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste õigusaktid kehtivad kuni haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse õigusaktide kehtestamiseni selle kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil, kus need valdade ja linnade ühinemiseni kehtisid. Alutaguse valla jäätmekava koostamise perioodil ei olnud valla ühtne jäätmehoolduseeskiri veel koostatud ja valla territooriumil kehtivad:

- Alajõe piirkonna jäätmehoolduseeskiri (Alajõe Vallavolikogu 12.03.2015 määrus nr 3);
- Iisaku piirkonna jäätmehoolduseeskiri (Iisaku Vallavolikogu 16.06.2016 määrus nr 67);
- Illuka piirkonna jäätmehoolduseeskiri (Illuka Vallavolikogu 24.01.2011 määrus nr 3);
- Mäetaguse piirkonna jäätmehoolduseeskiri (Mäetaguse Vallavolikogu 26.11.2015 määrus nr 40);
- Tudulinna piirkonna jäätmehoolduseeskiri (Tudulinna Vallavolikogu 18.06.2008 määrus nr 11).

Kehtivates jäätmehoolduseeskirjades esinevad nõuded jäätmekäitlusele on erinevad. Koostamisel on ühtne valla jäätmehoolduseeskiri ühtlustamiseks jäätmekäitlusele kehtivaid nõudeid kogu valla territooriumile. Jäätmehoolduseeskiri kehtestatakse eeldatavasti jäätmekavaga samaaegselt.

1.4 Jäätmehoolduse arengudokumendid

1.4.1 Eesti keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks, mille eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.

Jäätmete ladestamise vähendamiseks on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist.

Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti Keskkonnategevuskavas.

1.4.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on Riigi jäätmekava.

Riigi jäätmekava 2014-2020 on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. aasta korraldusega number 256.

Riigi jäätmekava 2014-2020 peaesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus.

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtsajad ning teostajad esitatakse jäätmekava juurde kuulavas dokumendis „Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava“.

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla 1/2 sisemajanduse koguprodukti (edaspidi SKP) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla 2/3 SKP kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

- 1) olmejäätmetel 50 %;
- 2) pakendijäätmetel 60 %;
- 3) biolagunevatel jäätmetel 13 %;
- 4) ehitus-lammutusjäätmetel 70 %.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65 % ja kantavate patarei- ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45 %.

Kolmandaks strateegiliseks eesmärgiks on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks on, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrastatud.

Riigi jäätmekava 2014-2020 juurde on koostatud ka dokument „Riigi jäätmekava 2014-2020 rakenduskava“.

1.4.3 Alutaguse valla arengukava 2018-2030

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused. Alutaguse valla arengukava 2018-2030 on kehtestatud Alutaguse Vallavolikogu 28.06.2018. a määrusega nr 53.

Arengukava eelnõu määratleb valla jäätmemajanduse peamiste väljakutsetena:

- Jäätmemajanduse korraldamine viisil, kus liigiti kogumine on mugav ja väärtustatud igapäevapraktika, sh jäätmejaama(de) ja kogumispunktide paiknemine, korraldatud jäätmeveo tagamine, tõhusa järelevalve tagamine.
- Elanike ja ettevõtete teadlikkuse suurendamine jäätmete käitlemisel ning ümbritsevasse elu- ja looduskeskkonda suhtumisel.
- Avaliku ruumi puhtuse ja korraldatud jäätmeveo toimimise tagamine suveperioodil peamistes puhkepiirkondades.

1.5 Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavoliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi kogumispunktide laiendamise näol. Jäätmejaama teenuse kasutamiseks on sõlmitud leping Uikala Prügila AS-iga.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine kohustuslik kui planeerimisdokument koostatakse selle alusel või kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile. Jäätmekavas kavandatavate tegevuste (näiteks võimalik jäätmejaama rajamine) keskkonnamõju olulisus selgitatakse tegevuste edasisel kavandamisel ning kui tuvastatakse olulise keskkonnamõju esinemise võimalus, viiakse läbi keskkonnamõju strateegilised hindamised või keskkonnamõju hindamised vastavate detailplaneeringute või projektide tasandil.

2 Jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus

2.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Alutaguse Vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja riikliku jäätmetestatistika ning -aruannete andmeid. Kuna Alutaguse vald on moodustatud Alajõe valla, lisaku valla, Illuka valla, Mäetaguse valla ja Tudulinna valla ühinemise tulemusel, siis on eelneva perioodi jäätmetekke andmete saamiseks liidetud nimetatud valdade jäätmetekke ja -käitluse andmed.

Jäätmearuandluse alusel on Alutaguse valla jäätmetekke väga kõrge. Eelneva 5 aasta jooksul on tekkivate jäätmete hulk jäänud vahemikku 5-7 miljonit tonni. Suure jäätmekoguse tingib põlevkivitööstuse jäätmete suur osakaal piirkonnas. Mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmed (01 01 02) moodustavad 99,9 % valla jäätmetekkest. Kaevandamisjäätmete kogus on viimase viie aasta lõikes kõikunud ning on sõltuvuses kaevandusmahtudest ja antud majandusharu arengutest – otseseid jäätmetekke trende täheldada ei saa.

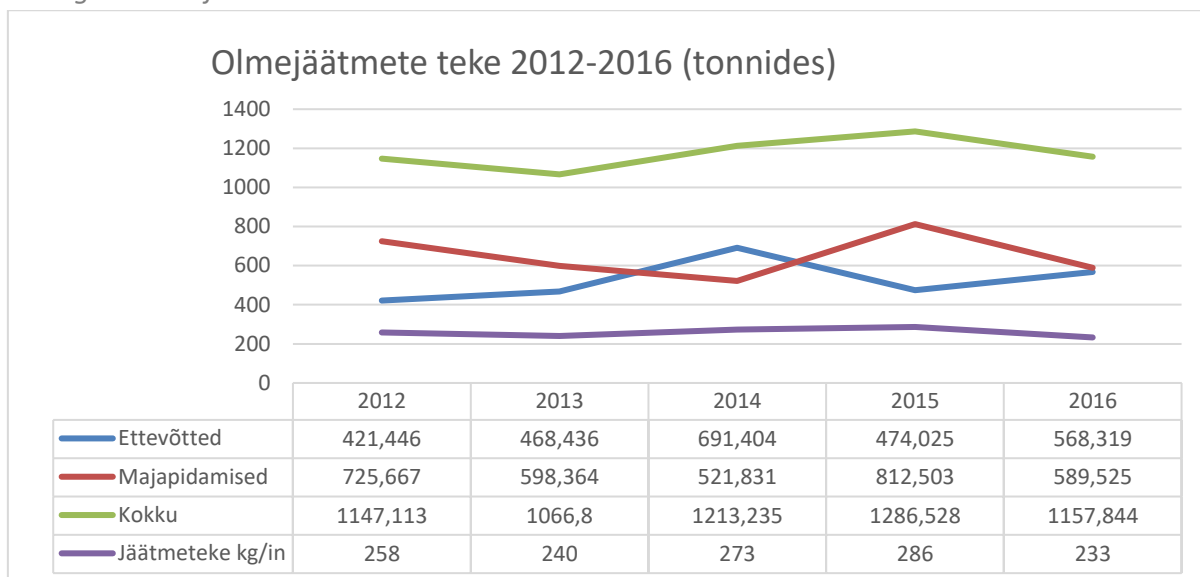
Majapidamiste jäätmetekke on aastatel 2012-2015 olnud stabiilne. Jäätmekogus on olnud vahemikus 1100-1300 tonni. 2016. aastal on esinenud märgatav majapidamistest kogutud jäätmekoguse tõus. Jäätmetekke tõusu põhjustab peamiselt raua- ja terasejäätmete (17 04 05) üleantud koguse suurenemine piirkonnas, mis tõenäoliselt tulenes ühekordsest kampaaniast vms kogumistegevusest.

Tabel 2. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sealhulgas kogutud)		Transport sisse	Taas-kasutatud	Ladestatud prügilasse	Transport välja
	Ettevõtetes	Majapidamistes				
2012	6 134 189,7	1 284,8	76,628	5632260,4	498402	4885,155
2013	6 104 072,5	1 124,4	45,53	4227217	1867518	10519,527
2014	6 674 691,1	1 203,1	63,105	2107646,1	4549061	4021,836
2015	6 913 744,8	1 124,1	0	2088035,5	4548402	3465,759
2016	5 131 742,7	2 038,0	67,487	1869742	3534883	4181,256

2.2 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusejäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aastaaeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus ja nii edasi.

Joonis 1. Olmejäätmete koguteke Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmearuandluse põhjal on Alutaguse vallas tekkinud olmejäätmete kogus olnud ettevõtete ja majapidamiste jaotuses võrdlemisi stabiilne. Olmejäätmete koguteke vallas on jäätmearuandluse põhjal olnud suurusjärgus 1200 tonni.

Riigi jäätmekava alusel tekkis Eestis 2011. a elaniku kohta keskmiselt 239 kilogrammi olmejäätmeid aastas. Alutaguse vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on Eesti keskmisega võrreldavad.

Tabel 3. Olmejäätmete teke (sealhulgas kogutud) Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmekood	Jäätmeliik	2012		2013		2014		2015		2016	
		E ³	K	E	K	E	K	E	K	E	K
20 01 01	Paber ja kartong	19,28	13,39	21,70	0,22	38,56	7,18	26,87	0,00	22,86	0,06
20 01 15*	Leelised	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 19*	Pestitsiidid	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 21*	Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0,24	0,00	0,38	0,03	0,27	0,00	0,24	0,00	0,37	0,00
20 01 23 01*	Klorofluorosüsivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad	0,11	0,00	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbri 20 01 25	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 27*	Ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,73	0,00	0,00	0,16	0,05

³ E - ettevõtted, K - kodumajapidamised.

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patareid ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisid või akusid	0,05	0,00	0,29	0,04	0,00	0,00	0,31	0,00	0,03	0,00
20 01 35 01*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	2,20	0,00	3,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 35 03*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud infotehnoloogia- ja kommunikatsioonis eadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,01	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 35 04*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0,49	0,00	15,64	0,72	6,21	0,00	6,94	0,00	3,24	0,00
20 01 35 05*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud valgustusseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	0,00	0,00	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega	0,00	0,08	0,36	0,10	0,08	0,00	0,00	0,13	0,00	0,54

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

	20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*										
20 01 36 01	Kasutuselt kõrvaldatud suured kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 36 04	Kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0,00	0,00	0,00	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 38	Puit, mida ei ole nimetatud koodinumbri 20 01 37*	40,67	0,10	1,44	0,00	1,32	0,00	0,60	0,00	0,14	0,00
20 01 40	Metallid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,76	0,00	0,57	0,00	0,34
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,00	6,64	0,00
20 02 03	Muud jäätmed, mis ei ole biolagunevad	16,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	173,12	0,00
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	275,41	706,87	335,82	590,78	573,67	511,15	352,36	809,38	338,02	588,54
20 03 07	Suurjäätmed	0,00	0,00	0,58	0,00	1,80	0,00	13,44	2,20	8,16	0,00
20 03 99	Nimistus mujal nimetamata olmejäätmed	66,62	5,22	86,78	4,84	69,22	0,00	72,92	0,00	15,48	0,00
Kokku		421,4	725,7	467,6	598,4	691,1	521,8	474,0	812,3	568,2	589,5

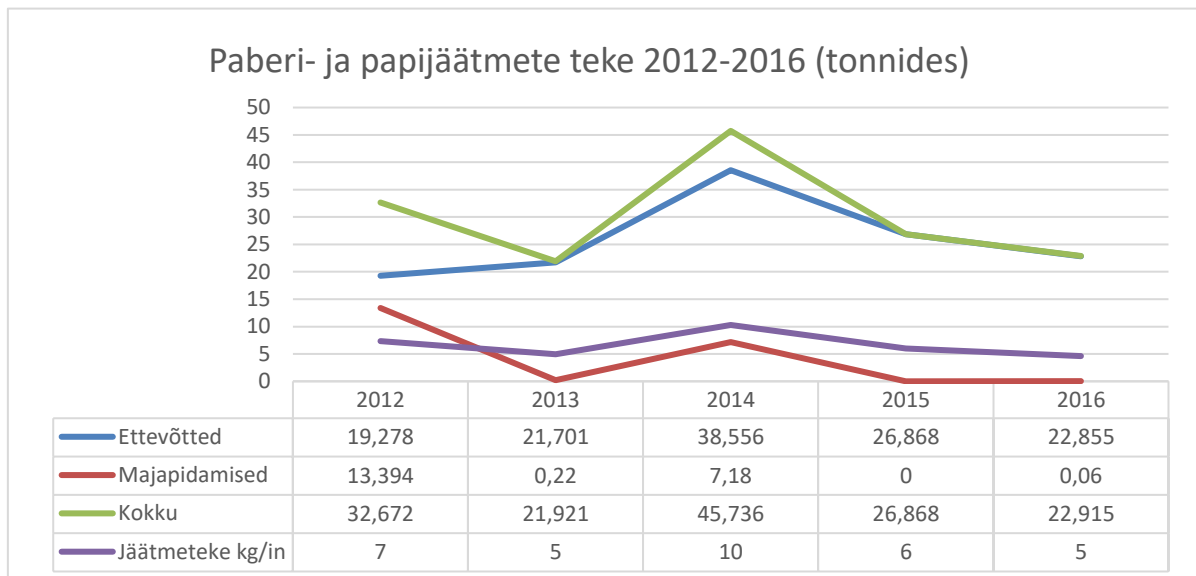
Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijäätmed) on 2016. aastal olnud 33,3 %⁴.

Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2016. aasta andmete alusel on esitatud

⁴ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jäätmed (B) x 100 / kogu jäätmete (A). A - kogu jäätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20)+ pakendijäätmed (koodiga 15); B – liigiti kogutud jäätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (siia ei kuulu segaolmejäätmed).

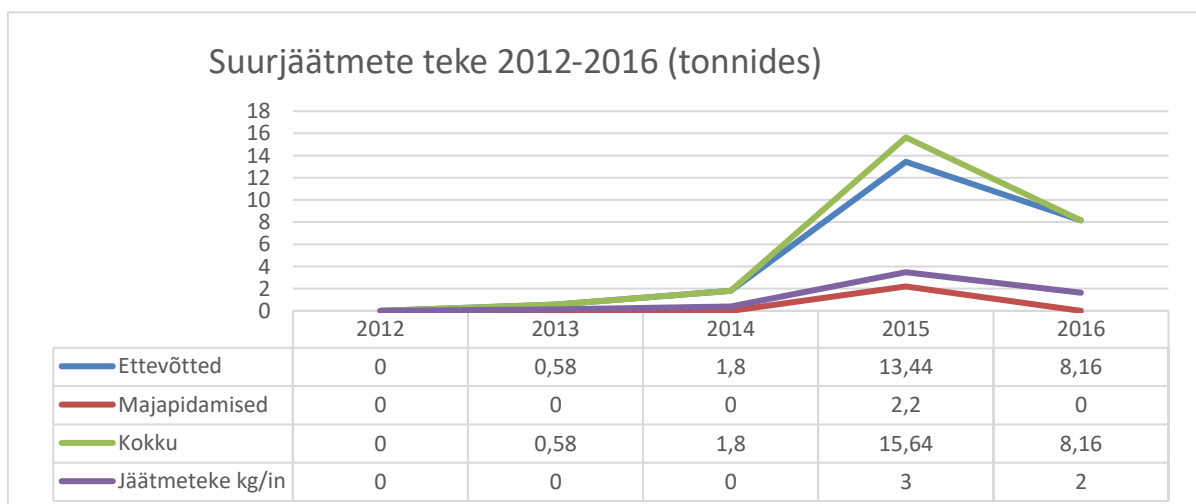
Tabel 4. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijäätmed ning neile järgneb paber ja kartong ning suurjäätmed.

Joonis 2 on näha paberi- ja papijäätmete teke aastate lõikes. Murettekitav on antud jäätmeliigi elanike poolt üleantava jäätmekoguse vähenemine. Kuna valla territooriumil on avalikult tühjendatavad vanapaberi konteinerid, mida kasutatakse ja regulaarselt tühjendatakse, siis on tõenäoliselt siiski tegu jäätmearuandluse eksitusega (elanike jäätmekogus näidatud osaliselt ettevõtete all). Vanapaberikonteinereid tühjendava Ragn-Sells AS andmetel koguti valla vanapaberikonteineritest 2017. aastal 7,337 tonni paberi- ja papijäätmeid. Ka 2018. aastal on perioodil 01.01.2018 - 31.07.2018 kogunud valla objektidelt 3,666 tonni paberi- ja papijäätmeid, mis annab tunnistust samas suurusjärgus jäätmetekkest.

Joonis 2. Paberi- ja papijäätmete teke Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Sarnaselt paberi- ja papijäätmetele tekib jäätmearuandluse andmetel ka suurjäätmeid valdavalt ettevõtetes. Kuna elanike suurjäätmete kogumiseks on valla poolt korraldatud kogumisringe, siis on tõenäoline jällegi aruandluse mõningane ebakorrektsus.

Joonis 3. Suurjäätmete teke Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Tabel 4. Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2016. aastal.

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2016. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik segaolme- jäätmes ⁵	Arvutuslik kogus segaolme- jäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Biolagunevad jäätmed	6,64	1,44	31,10	288,16	294,80
Klaas	0,10	0,02	5,30	49,11	49,21
Paber ja kartong	22,92	4,96	12,60	116,75	139,66
Suurjäätmed	8,16	1,76			8,16
Puit	0,14	0,03	1,90	17,60	17,74
Metallid	0,34	0,07	4,00	37,06	37,40
Akud ja patareid	0,03	0,01			0,03
Elektroonika	3,78	0,82	1,50	13,90	17,68
Ohtlikud jäätmed	0,59	0,13	1,50	13,90	14,48
Pakendid	231,09	49,98	27,60	255,73	486,82

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määrusele nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ (edaspidi sortimismäärus) liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) paber ja kartong (20 01 01);
- 2) plastid (20 01 39);
- 3) metallid (20 01 40);
- 4) klaas (20 01 02);
- 5) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- 6) biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05),

⁵ Arvutatud võttes arvesse SEI Tallinn „Segaolmejäätmete koostise uuringu“ põhjal saadud tulemusi vastavalt maapiirkonnale http://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuringu_2013loplik.pdf

- klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- 13) ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Riikliku jäätmetatistika kohaselt ei ole perioodil 2012-2016 Alutaguse vallast kogutud eelpool nimetatud jäätmetest järgnevaid jäätmeliike: plastid (20 01 39), biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08), tekstiil (20 01 10, 20 01 11). Väga väikeses koguses on kogud klaasi jäätmeid (20 01 02).

2.3 Pakend

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeiks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõuke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatistrahva süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti maapiirkondade pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 27,6%. Pakendijäätmete koguteke omavalitsuses on sellest lähtuvalt 2016. aastal olnud umbes 490 tonni.

Alutaguse vallas koguti 2016. aastal liigiti pakendijäätmeid ettevõtetes 66 tonni ja kodumajapidamistes 165 tonni. Kodumajapidamistes toimub käesoleval ajal pakendite kogumine valdavalt segapakendina. Vallas on kasutusel ka klaaspakendi konteinereid. Liigiti kogutud pakendijäätmete osakaal on kõigist liigiti kogutud jäätmetest 2016. aastal olnud pea 50 % ehk valdava osa liigiti kogutud jäätmetest moodustavad just pakendijäätmed. Majapidamistest kogutud pakendijäätmete kogus on pidevalt kasvanud, mis tuleneb nii inimeste keskkonnateadlikkuse tõusust kui ka järjest suurenevast tarbitavate pakendite kogusest.

Tabel 5. Alutaguse valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätme-kood	Jäätmeliik	2012	2013	2014	2015	2016
Ettevõtete pakendijäätmete teke						
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	21,163	36,437	30,629	39,697	32,188

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

15 01 02	Plastpakendid	7,795	6,241	12,685	14,718	10,929
15 01 03	Puitpakendid	62,15	4,9	6,34	0,42	0
15 01 04	Metallpakendid	5,198	0,821	3,584	3,555	3,575
15 01 06	Segapakendid	11,132	11,038	7,962	8,496	7,509
15 01 07	Klaaspakendid	4,595	2,067	9,127	7,356	8,293
Majapidamiste pakendijäätmete teke						
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	1,33	0,00	0,00	0,00	0,00
15 01 02	Plastpakendid	0,00	0,50	1,64	0,06	0,00
15 01 04	Metallpakendid	0,00	0,00	0,32	0,20	0,00
15 01 06	Segapakendid	33,14	101,12	142,48	143,97	164,78
15 01 07	Klaaspakendid	2,13	0,00	0,47	0,00	0,00

2.4 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastusjäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, tootlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti maapiirkondades 31,1 %. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojäätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava näeb ette, et ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema biolagunevatel jäätmetel 13 %.

Riikliku jäätmetestatistika kohaselt biojäätmete liigiti kogutud kogus on viimasel neljal aastal olnud madal ning tegu on olnud ettevõtetelt vastuvõetavate biolagunevate jäätmetega. Madala osakaalu põhjustab ilmselt osaliselt ka biojäätmete osas korrektse jäätmetestatistika puudumine (kohalik majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetestatistikas). Valla andmetel tekib senise statistika kohaselt kohalikel haljasaladel aastas biolagunevaid jäätmeid umbes 400 m³, millest valdava osa moodustavad aia- ja haljastusjäätmed (k.a kalmistujäätmed).

Biojäätmete reaalseks tekkekoguseks valla territooriumil on hinnanguliselt kuni 1000 m³ aastas. Antud koguse ületamist lähiaastatel oodata ei ole.

Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks tuleb ka edaspidi propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et juba alates 01. jaanuarist 2008. aastast on haljastusjäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Vajalik on leida lahendusi biolagunevate jäätmete vastuvõtu parandamiseks.

2.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektile tööd tegemiseks ei kasutata.

Liigiti kogutud ehitusjäätmed moodustasid 2016. aastal kogu ehitusjäätmete tekkest pea 94 %, mis on kõrge näitaja. Ehitus- ja lammutusjäätmete tekitajaks on eelkõige ettevõtted.

Jäätmearuannete kohaselt Alutaguse vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjäätmete liigid ja kogused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 6. Alutaguse vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjäätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

	2012	2013	2014	2015	2016
Ettevõtete ehitus- ja lammutusjäätmed					
17 01 Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	0	0	0,66	6,38	708,64
17 02 Puit, klaas ja plastid	0,06	53,582	38,06	33,28	24,69
17 03 Bituumenitaolised segud ning kivisöe- või põlevkivitõrv ja tõrvasaadused	0	5,76	0	0	0
17 04 Metallid (sealhulgas sulamid)	1624,437	8024,999	1578,134	1216,233	792,618
17 05 Pinnas (sealhulgas saastunud maa-aladelt eemaldatud pinnas), kivid ja süvenduspinnas	44,28	10,36	23,9	0,48	36,56
17 06 Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	35,936	35,221	14,058	17,45	40,44
17 09 Muu ehitus- ja lammutuspraht	230	182,26	60,28	119,7	179,66
Majapidamiste ehitus- ja lammutusjäätmed					
17 01 Betoon, tellised, plaadid ja keraamikatooted	0	0	0	0	0,94
17 04 Metallid (sealhulgas sulamid)	481,37	396,742	510,847	144,003	1098,553
17 06 Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	3,58	4,598	0	2,08	0
17 09 Muu ehitus- ja lammutuspraht	4,08	1,32	0,82	4,4	0,64

Võib eeldada, et tekkivad ehitus- ja lammutusprahi kogused on suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna eeskätt majapidamistes tekkivatest ehitusjäätmetest käideldakse suur osa segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal. Jätakuvalt esineb ehitusjäätmete osas ka probleem, et need viiakse asulate äärsetele tühermaadele, metsa või esimesse vedajale sobivasse kohta. Sellist käitumist esineb küll aasta-aastalt vähem, kuid probleem on olemas ja sellega tuleb järjepidavalt tegeleda.

Järelevalve saavutamiseks ehitus- ja lammutusjäätmete osas nõutakse jäätmeõiendi esitamist ehitisele kasutusloa andmise juures.

Tuleb jätkata kontrolli tugevdamist tekkivate, ladustatavate ja taaskasutatavate jäätmete üle. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses majanduslikust heaolust. Lähiaastatel olulist ehitusjäätmete koguse tõusu pole oodata.

2.6 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud järgmises tabelis. Ohtlike jäätmete osas valdavalt kohapealset taaskasutamist või kõrvaldamist ei toimu, jäätmed transporditakse käitlemiseks omavalitsusest välja. Ainuke ohtlike jäätmete käitlusega tegelev ettevõtte valla territooriumil on lisaku alevikus paiknev autolammutustöökoda.

Tabel 7. Alutaguse vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ohtlikud jäätmed aastatel 2012-2016 tonnides ning nende käitlemine. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Ettevõtted	Majapidamised	Kokku
2012	124,826	4,99	129,82
2013	197,732	8,509	206,24
2014	134,36	3,206	137,57
2015	306,746	12,039	318,79
2016	137,323	79,253	216,58

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- 1) aegunud ravimid;
- 2) elavhõbeda kraadiklaasid;
- 3) kodukemikaalid;
- 4) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 5) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 6) väetised ja pestitsiidid;
- 7) rotimürk jm biotsiidid;
- 8) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- 9) patareid ja akud.

Alutaguse vallas moodustavad peamise ohtliku olmejäätme ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed.

Tabel 8. Alutaguse vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) olmejäätmete hulgast väljakorjatud või liigiti kogutud ohtlikud jäätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

	2012	2013	2014	2015	2016
Kokku ohtlikud olmejäätmed	3,089	22,954	8,224	7,496	3,854
20 01 21* Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0,244	0,407	0,275	0,239	0,373
20 01 27* Ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	0	0,23	0,73	0,003	0,208
20 01 33* Patareid ja akud	0,054	0,324	0	0,31	0,026
20 01 35* Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud tavatarbijatele määratud seadmed	2,684	21,008	7,219	6,939	3,242

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud järgnevas tabelis. Vanaõli jäätmete osas kohalikku käitlust ei toimu.

Tabel 9. Alutaguse vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

	2012	2013	2014	2015	2016
13 02 Mootori-, käigukasti- ja määrideõlijäätmed	0,11	0,06	0,92	0,77	0,49
13 05 Õlipüünisejäätmed	0,00	0,00	4,52	0,00	0,00

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

Alutaguse vallas on ohtlike jäätmete kogumispunktid Mäetaguse alevikus (Kooli tn 7) ja lisaku alevikus (Tartu mnt 62a). Plaanis on hakata ohtlikke jäätmeid koguma kogumiskohas Illuka piirkonnas (Valla) ja vastavalt võimalustele ka Tudulinna alevikus ja Alajõe külas.

2.7 Romusõidukid ja vanarehvid

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus number 33 „Romusõidukite käitlusnõuded“ kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtooted on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnoahtu, keskkonnoahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Vanarehvid tuleb üle anda vanarehvide kogumispunkti või uue rehvi ostmise korral müügikohta või rehviettevõttesse. Rehvide tootja jäätmeseaduse § 23 mõistes on kohustatud korraldama enda valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud rehvidest tekkivate jäätmete tasuta vastuvõtmise.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti.

Tabel 10. Alutaguse vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2012	2013	2014	2015	2016
Ettevõtetes	88,791	52,485	72,144	211,893	70,222
Majapidamistes	25,528	17,806	21,662	15,595	146,018

Romusõidukeid võtab vastu Iffi Äri OÜ autolammutus lisaku alevikus.

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus number 80 „Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord“.

Vanad autorehvid saab ära anda rehviettevõttesse üks-ühele uute rehvide ostmisel. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehvinglus või MTÜ Eesti Rehviliit autorehvide kogumispunktides.

Tabel 11. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Vanarehvid - 16 01 03	2012	2013	2014	2015	2016
	107,805	107,961	73,8	10,92	68,368

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

2.8 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnoahtlikke komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne.

Tabel 12. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonika-seadmete ning muude seadmete ja aparatuuride jäätmed - 16 02	2012	2013	2014	2015	2016
	39,481	105,9	17,715	11,043	3,039

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

2.9 Reoveesete

Reovee käitlusega tegelevad vallas Alutaguse Haldus OÜ ja Järve Biopuhastus OÜ (Kurtnas ja Kuremäel). Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Mäetaguse aleviku reoveepuhastist tekib setet umbes 60 m³, lisaku aleviku reoveepuhastist 50 m³, Tudulinna 10 m³, Illukal 10 m³, Kurtnas 10 m³, Kuremäel 20 m³ ja Kiiklas umbes 10 m³ aastas. Reoveesete koguste osas olulisi muutusi lähiaastatel oodata ei ole.

2.10 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Alutaguse vallas osutavad tervishoiuteenuseid perearstikeskus lisakus ning ambulatooriumid Mäetagusel ja Illukal. Samuti on velskripunkt Alajõel. Hambaarsti vastuvõtt asuvad lisakus ja Mäetagusel. Samuti tegutseb Mäetaguse alevikus Alutaguse Hoolekeskus, lisaku alevikus lisaku Hooldekeskus ja Illukal Kurtna Tugikodu.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmehoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Vaadeldavad perioodil (2012-2016) tekkis Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmeid vaid 2013. aastal 40 kg ja 2014. aastal 43 kg (18 01 06* - Ohtlikest ainetest koosnevad või neid sisaldavad kemikaalid). Alutaguse vallale lähim meditsiiniliste riskijäätmete kahjutustamise keskus asub Kohta-Järvel ja tekkivad jäätmekogused kajastuvad tõenäoliselt nimetatud keskuse statistikas.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseks võib järgnevatel kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleks samuti üle anda kas vastavat jäätmeluba või ohtlike jäätmete puhul vastavat ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavatele ettevõtetele. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haigla jäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel Alutaguse vallas 18 02 koodiga jäätmeid pole eraldi kogutud.

2.11 Tööstusjäätmed

Alutaguse valla oluline sissetulekuallikas ja maastikupildi mõjutaja on vallas toimuv kaevandustegevus. Vallas on kaks töötavat põlevkivikaevandust - Estonia kaevandus (Enefit Kaevandused AS) ja Ojamaa kaevandus (VKG Kaevandused OÜ). Nendest kaevandustest tuleb

hetkel suurem osa Eesti põlevkivitoodangust. Põlevkivikaevandused on ka valla suurimad jäätmetekitajad. Mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmel (01 01 02) moodustavad 99,9 % valla jäätmetekkest.

Tabel 13. Kaevandamisjäätmete teke jäätmearuannete põhjal Alutaguse vallas aastatel 2012-2016 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmeliik	2012	2013	2014	2015	2016
01 01 02 - Mittemaaksete maavarade kaevandamisjäätmel	6130585,8	6094689,5	6671868	6911340	5128942,5

Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2016-2030 järgi tuleb enne 2030. aastat alustada vähemalt ühe või kahe uue kaevanduse rajamist, kuid nende asukohad pole hetkel fikseeritud.

Üleriigilise tähtsusega maardlatest paiknevad vallas Eesti põlevkivimaardla Estonia, Somp, Ahtme, Viru, Aidu, Tammiku ja Kohtla kaeveväljad ning Uus-Kiviõli, Oandu, Ojamaa, Seli ja Peipsi uuringuväljad.

Loodusvaradest esineb vallas veel turvast (Kalina/Peeri, Kasesoo, Lipniku turbatootmisala), kruusa (Mäetaguse, Kolustre, Iisaku, Tudulinna kruusakarjäär) ja liiva (Pannjärve, Karlepi, Varesmetsa, Sälliku, Kollase, Rebase II liivakarjäär). Osaliselt jääb valla territooriumile ka Eesti Energia Kaevandused AS Narva karjäär.

Kaevandusjäätmel tuleb taaskasutada võimalikult suurel määral. Aherainepuistangud pakuvad taaskasutamisevõimalusi muuhulgas puhke- ja virgestusaladena. Kaevandusjäätmel teke tulevikus sõltub väljastatavatest kaevanduslubadest ning antud valdkonna arengukavadest.

Teiste tööstusjäätmel teke vallas on võrreldes kaevandusjäätmeltega vähene. Arvestatavas koguses on tekkinud endise Illuka valla territooriumil tekstiilkiudude jäätmel koodiga 04 02 21 ja 22. Nende kogus on viimasel viiel aastal jäänud vahemikku 20-50 t/a. Endiste Iisaku ja Mäetaguse valdade territooriumil on tekkinud jõujaamades ja muudes põletusseadmetes tekkinud jäätmel (koldetuhk, räbu ja katlatuhk) viimastel aastatel umbes 40 t/a. Teiste tööstusjäätmel teke on olnud ebastabiilne ning aastased tekkekogused on jäänud üldjuhul alla 10 t/a.

2.12 Jäätmel kogumine ja käitlus

2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega

Segaolmejäätmel on ainuke jäätmeliik, mida kogutakse elanikelt korraldatud jäätmel veo raames endise Alajõe valla ja Mäetaguse valla territooriumil, Iisaku alevikus, Kuru ja Kauksi külades. Ülejäänud valla territooriumil valitseb senini vabaturg.

Suvispiirkondades (Peipsi ranniku puhkepiirkonnad) esineb probleeme segaolmejäätmel kogumisega. Suvilateni prügiveokitega ligipääs on raskendatud ning tegu on väga ebastabiilse jäätmel tekkega (jäätmel teke mitmekordistub suveperioodil). Korraldatud jäätmel veo organiseerimisel antud piirkondades tuleb segaolmejäätmel kogumiseks paigaldada ühised suured konteinerid mitme majapidamise ühiskasutusse prügiveokitele ligipääsetavasse kohta. Ühiskonteinerid võimaldavad ka läbisõitvatel suvitajatel oma olmejäätmel korrektselt üle anda ning eeldatavalt vähendab selline lahendus pakendijäätmel konteinerite ümbruse prügistumist olmejäätmeltega.

2.12.2 Ohtlike jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Ettevõtetes tekib ohtlike jäätmetena nii spetsiifilisi tootmisjääke kui ka kodumajapidamistega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Asutused ja ettevõtted peavad ise korraldama oma ohtlike jäätmete kogumise, ajutise ladustamise ja üleandmise litsentsi omavatele ohtlike jäätmete käitlejatele.

Tootjavastutuse põhimõtte kohaselt saab probleemtooteid - vanu patareisid, akusid, elektri- ja elektroonikaseadmeid - tasuta ära anda ka kauplustes, kes tegelevad nende toodete müügiga.

Valla elanikud saavad oma ohtlikud jäätmed tasuta ära anda ohtlike jäätmete kogumispunktis Mäetaguse alevikus ja lisaku alevikus. Tegu on lukustatud punktidega, mille võti on kättesaadav lähedalasuvates valla hoonetes. Punktidesse saab tuua aegunud ravimeid, vanu patareisid ja akusid, elevhõbedalampe ja – kraadiklaase, õli sisaldavaid jäätmeid, värvi-, laki-, ja lahustijäätmeid, ohtlike ainetega saastunud pakendeid ja materjale, olmekemikaale, taimekaitsevahendeid, tundmatuid kemikaale. Ohtlike jäätmete äravedu ohtlike jäätmete kogumispunktist teostab vastavalt vajadusele lepingujärgne jäätmekäitleja.

Patareide kogumiskastid asuvad ka kohalikes kauplustes ja vallamajas. Ravimijäätmeid saab üle anda apteekidesse.

2.12.3 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegeerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühjendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjalt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügipakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni (MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO)).

Eesti Pandipakendi andmetel (21. juuli 2018) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Alutaguse vallas:

- Tudulinna kauplus, Aldar Eesti OÜ Pikk 8, Tudulinna alevik;
- Kauksi Rand OÜ, Kauksi küla;
- Prowints OÜ, Äri tn 2, Iisaku alevik;
- Grossi Toidukaubad, OG Elektra AS, Tartu mnt 55, Iisaku alevik;
- Iisaku Ostukeskus, RRLeht AS, Tartu mnt 46, Iisaku alevik;
- Mäetaguse Pood, RRLeht AS, Kooli 7, Mäetaguse alevik;
- Kiikla KPL, Tisler OÜ, Kiikla küla.

Alutaguse vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad on esitatud järgnevas tabelis (okt 2018 seisuga). Ajakohased pakendikonteinerite asukohad on leitavad <https://service.eomap.ee/alutagusevald/> Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuviia.ee>.

2018. aasta seisuga on Alutaguse vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud 58 kogumiskonteinerit. Kõik konteinerid on pakendiettevõtete andmetel segapakenditele. Vallavalitsuse andmetel on enamik 1,5 m³ konteinereid klaaspakendile. Pakendikonteineritesse saavad elanikud jäätmeid ära anda tasuta.

Tabel 14. Pakendikonteinerite paiknemine Alutaguse vallas pakendiorganisatsioonide kodulehtede alusel.

Asukoht	Liik	Maht, m ³	Kogus	Pakendiettevõtja
Alajõe, Alajõe küla, Valla 8 (vallamaja taga)	Segapakend	2,5	1	ETO
Vasknarva, Vasknarva kiriku parkla	Segapakend	2,5	1	ETO
Ketsemani tee (suvila kooperatiiv)	Segapakend	2,5	1	ETO
Iisaku, Hanseni 9	Segapakend	2,5	1	ETO
Iisaku, Pargi 7	Segapakend	2,5	1	ETO
Illuka vallamaja juures	Segapakend	2,5	1	ETO
Illuka, Jaamaküla	Segapakend	2,5	1	ETO
Illuka, Kuremäe	Segapakend	4,5	1	ETO
Illuka, Kurtina	Segapakend	4,5	1	ETO
Permisküla, Alajaama vastas	Segapakend	2,5	1	ETO
Vasavere, Vasavere Pannjärve tee ristmik	Segapakend	2,5	1	ETO
Mäetaguse, Pärna tn 2	Segapakend	4,5	1	ETO
Pagari küla, Pagari küla mõisa pargi taga	Segapakend	4,5	1	ETO
Tudulinna, Uus 2	Segapakend	2,5	1	ETO
Kauksi küla kauplus	Segapakend	0,6	1	EPR
Tartu mnt 33	Segapakend	1,5	1	EPR
Tartu mnt 40	Segapakend	1,5	2	EPR
Äri 2	Segapakend	1,5	2	EPR
Kuremäe kpl	Segapakend	0,8	1	EPR
Kalina	Segapakend	1,5	1	EPR
Kiikla kpl. kõrval	Segapakend	1,5	2	EPR
Mäetaguse ambulatooriumi kõrval	Segapakend	1,5	1	EPR
Mäetaguse lasteaia juures	Segapakend	1,5	1	EPR
Pagari küla (pargi taga)	Segapakend	1,5	1	EPR
Pagari küla (pargi taga)	Segapakend	0,8	1	EPR
Võrnu küla	Segapakend	1,5	1	EPR
Väike-Pungerja	Segapakend	1,5	1	EPR
Oonurme kpl. juures	Segapakend	1,5	2	EPR
Pikk 8, Tudulinna kpl. taga	Segapakend	1,5	2	EPR
Rannapungerja, Tartu-Jõhvi mnt. (kpl.)	Segapakend	1,5	2	EPR
Alajõe	Segapakend	2,5	3	EPR
Alajõe	Segapakend	1,5	2	EPR
Karjamaa	Segapakend	2,5	1	EPR

Katase	Segapakend	2,5	2	EPR
Remniku noortelaager	Segapakend	2,5	2	EPR
Remniku poe juures	Segapakend	2,5	1	EPR
Smolnitsa,keskmise sissesõit külla	Segapakend	2,5	1	EPR
Uusküla bussipeatus	Segapakend	2,5	2	EPR
Uusküla puhkekeskus	Segapakend	1,5	2	EPR
Vasknarva bussipeatus	Segapakend	2,5	2	EPR
Jaama kauple/bussipeatuse juures	Segapakend	1,5	1	TVO
Kuremäe kauplus	Segapakend	1,5	1	TVO
Kurtna kaupluse parkla	Segapakend	1,5	1	TVO
Silla tn 1	Segapakend	2	1	TVO
Uusküla küla	Segapakend	2	1	TVO
Alajõe küla, Külalistemaja "Katarina" juures	Segapakend	1,5	1	TVO
Katase küla, Bussipeatuse "Suvilad" juures	Segapakend	3	1	TVO
Iisaku alevik, Kruusa 2	Segapakend	4,5	1	TVO
Iisaku alevik, Tartu mnt 52	Segapakend	2,5	1	TVO
Iisaku alevik, Äri 2	Segapakend	4,5	1	TVO
Jõuga küla, Iisaku sotsiaalmaja	Segapakend	2,5	1	TVO
Kuru küla, Kuru pood	Segapakend	2	1	TVO
Apandiku küla	Segapakend	0,6	1	TVO
Aruküla küla	Segapakend	0,6	1	TVO
Atsalama küla	Segapakend	2,5	1	TVO
Mäetaguse alevik, Pargi 1	Segapakend	4,5	1	TVO
Mäetaguse küla, Pumbajaama kõrval	Segapakend	2,5	1	TVO
Rannapungerja küla	Segapakend	1,5	1	TVO

Praegu võib Alutaguse valla pakendi ja pakendijäätmete kogumise võrgustiku tihedust pidada heaks. Kogumiskohtade arv ja paigutus vastab pakendiseaduses sätestatud nõuetele (pakendiseaduse § 17¹ lg 1 p 3: kui asustustihedus on alla 500 elaniku/km², peab olema tagatud vähemalt üks kogumiskoht 500 elaniku kohta).

Pakendijäätmete kogumissüsteem toimib praegu hästi peamiselt aktsiisimaksuga koormatud pakendite osas, mis sorteeritakse elanike poolt. Teiste pakendijäätmete eraldamiseks olmeprügist on vaja jätkuvalt arendada jäätmete sorteerimissüsteemi ja tõsta inimeste keskkonnateadlikkust. Alutaguse vallas esineb probleeme pakendijäätmete konteinerite ümbruse prügistumises neisse sobimatute jäätmetega (näiteks olmejäätmetega). Probleem on tõsine eeskätt suvituspiirkondades.

2.12.4 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Valla enda hallatavate haljasalade jäätmete kompostimiseks on Mäetaguse reoveepuhasti kõrvale rajatud 2017. a kompostväljak. Kompostimisväljak võimaldab kompostida avalikelt haljasaladelt kogutavaid haljastusjäätmeid ning kohalike biopuhastite liigmuda. Tekkivat kompostmulda kasutatakse valla haljasaladel. Haljastusjäätmete koguse optimeerimiseks kasutatakse valla haljasaladel ka lokaalset lehtede purustamist, mis vähendab nende äraveo vajadust.

Valla elanikud saavad oma biolagunevad jäätmed tasuta ära anda konteineritesse Mäetaguse alevikus: Tamme tn 2a ja Tamme tn 15a. Biolagunevate jäätmete konteinerid on koondatud Mäetaguse alevikus kahele platsile. Antud platsidel on kortermaja elanikele ka segaolmejäätmete

konteinerid ning kõigile elanikele kasutamiseks segapakendi, klaaspakendi, paberi ja papi ning biolagunevate jäätmete konteinerid.

Vajalik oleks sarnaste avalike biolagunevate jäätmete konteinerite paigaldamine ka teistesse valla keskustesse (eeskätt kortermajade piirkondadesse). Samuti oleksid biolagunevate jäätmete konteinerid või veelgi parem kompostrid asjakohased kõigi valla lasteaedade ja koolide juures. Kiirkompostrid on olemas Mäetaguse koolil ja lasteaial.

Mujal vallas on tegemist valdavalt ühepereelamutega ning toimub biolagunevate jäätmete kohapealne kompostimine.

Valla elanikelt biolagunevate jäätmete vastuvõtmise süsteem on vallas käesoleval ajal puudulik ning vajab jätkuvat arendamist. Mäetaguse alevikku on 2017. a rajatud probleemi lahendamiseks kompostimisväljak. Eriliigiliste jäätmete kogumisplatside süsteem toimib Mäetaguse alevikus. Järgmine samm on arendada sarnane süsteem lisaku alevikku ja Tudulinna alevikku. Seejärel suuremates külates: Kuremäe, Kurtna, Kiikla.

2.12.5 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivatele jäätmehoolduseeskirjadele tuleb ehitusjäätmed sortida liikidesse nende tekkekohal. Sortimisel lähtutakse jäätmete taaskasutusvõimalustest.

Ehitusjäätmete käitlemise eest vastutab jäätmevaldaja – ehitise omanik, kui tema ja ehitusettevõtja või kinnisvaraarendaja vaheline leping ei näe ette teisiti, või muu isik, kelle valduses on jäätmed.

Ehitusjäätmete valdaja on kohustatud korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle jäätmeluba omavale või jäätmekäitlejana registreeritud isikule.

Ohtlikud ehitusjäätmed, välja arvatud saastunud pinnas, tuleb koguda liikide kaupa eraldi kogumismahutitesse. Ohtlike ehitusjäätmete valdaja vastutab nende ohutu hoidmise eest kuni jäätmete üleandmiseni ohtlike jäätmete käitlusaltsentsi omavale jäätmekäitlejale.

Käesoleval ajal ei ole Alutaguse vallas ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtupunkti. Lähim jäätmete vastuvõtupunkt on valla põhjaosale Uikala Prügila AS ja valla lõunaosale Torma prügila. Samuti võetakse ehitus- ja lammutusjäätmeid vastu Kohtla-Järvel BRD Mineral OÜ poolt (Kontakt: Ereda tee 37, Sompa, Kohtla-Järve, Ida-Virumaa).

2.12.6 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Valla elanikud saavad oma elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed tasuta ära anda ohtlike jäätmete kogumispunktides Mäetaguse alevikus ja lisaku alevikus.

2.12.7 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas

Tabel 15. Eriliigiliste jäätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Alutaguse vallas.

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu + vabatürg	Korraldatud jäätmevedu rakendatud endise Alajõe valla ja Mäetaguse valla territooriumitel, lisaku alevikus, Kuru ja Kauksi

		külades. Ülejäänud valla territooriumil vabaturg.
Paber ja kartong	Avalik konteinerpark Uikala Prügila jäätmejaam	Avalikud kogumiskohad, asukohad www.kuhuviia.ee ja https://service.eomap.ee/alutagusevald/
Klaas	Avalik konteinerpark Uikala Prügila jäätmejaam	Avalikud kogumiskohad, asukohad www.kuhuviia.ee ja https://service.eomap.ee/alutagusevald/
Metallid	Kokkuostud	Lähimad vanametalli kokkuostupunktid asuvad Jõhvis
Biolagunevad aia- ja haljastusjätmed	Kompostimisväljak Uikala Prügila jäätmejaam	2017 rajatud kompostimisväljak Mäetagusele. Esmalt rakendatakse avalike haljasalade haljastusjätmete kompostimiseks. Võimalik vastu võtta ka elanike haljastusjätmeid.
Biolagunevad köögi- ja sööklajajätmed	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad www.kuhuviia.ee ja https://service.eomap.ee/alutagusevald/ . Vajalik paigaldada täiendavaid konteinereid.
Pakendid	Avalik konteinerpark	Avalikud kogumiskohad, asukohad www.kuhuviia.ee ja https://service.eomap.ee/alutagusevald/
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes.
Suurjätmed	Kogumisringid Uikala Prügila jäätmejaam	Kogumisringide läbiviimine kogu valla territooriumil vähemalt 1 kord aastas.
Elektroonikaromud	Kogumisringid, kogumispunktid.	Kogumisringide läbiviimine kogu valla territooriumil vähemalt 1 kord aastas. Kogumispunktid Mäetagusel ja lisaks.
Ohtlikud jätmed	Kogumisringid, kogumispunktid.	Kogumisringide läbiviimine kogu valla territooriumil vähemalt 1 kord aastas. Kogumispunktid Mäetagusel ja lisaks. Patareide kogumiskastid kauplustes ja valla asutustes.
Ehitus-ja lammutusjätmed	Kogumispunktid	Lähimaks üleandmisvõimaluseks on Uikala Prügila AS või Torma prügila (Amestop OÜ)
Romusõidukid ja vanarehvid	Kogumispunktid	Romusõidukeid võtab vastu Iffi Äri OÜ autolammutus lisaku alevikus. MTÜ Rehviringlus või MTÜ Eesti Rehviliit autorehvide kogumispunktides, asukohad www.kuhuviia.ee
Plastid (20 01 39)	Uikala Prügila jäätmejaam	Info http://www.alutagusevald.ee/jaatmejaam
Puit (20 01 38)	Uikala Prügila jäätmejaam	Info http://www.alutagusevald.ee/jaatmejaam
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Uikala Prügila jäätmejaam	Info http://www.alutagusevald.ee/jaatmejaam

Valla põhjaosa elanikele lähimaks jäätmete üleandmispunktiks, jäätmete osas millel kohapealne üleandmisvõimalus puudub, on AS Uikala Prügila. Uikala Prügilas toimub taaskasutatavate jäätmete (puit, paber ja papp), liigiti kogutud pakendijätmete, ehitusjätmete (sealhulgas asbesti sisaldavate jäätmete) ja biolagunevate jäätmete vastuvõtt ning taaskasutamine. Valla lõunaosa elanikele lähimaks jäätmete üleandmispunktiks, jäätmete osas millel kohapealne üleandmisvõimalus puudub, on Torma prügila (Amestop OÜ).

Alates 2018. a oktoobrikuust on Alutaguse valla elanikel võimalus tasuta Uikala prügilasse ära anda järgmiseid kodumajapidamises tekkinud jäätmeliike: paber ja kartong (20 01 01); plastid (20 01 39); klaas (20 01 02); biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01); puit (20 01 38); tekstiil (20 01 10, 20 01 11); suurjäätmed (20 03 07). Prügila on avatud tööpäeviti 07.30–19.30, puhkepäeviti ja riiklikel pühadel 9.00 – 17.00. Jäätmete transport prügilasse tuleb ise organiseerida ning äraantavad jäätmed peavad olema liigiti sorteeritud. Jäätmete äraandmisel tuleb Alutaguse valla elaniku staatust tõendada Alutaguse valla kodanikukaardi ja ID-kaardi esitamisega (prügila töötajale tuleb kontrollimiseks esitada mõlemad dokumendid).

2.12.8 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Vallas paiknevad jäätmekäitluskohad on valdavalt seotud põlevkivikaevandustega.

Tabel 16. Alutaguse valla territooriumil registreeritud jäätmekäitluskohad 21.07.2018 seisuga.

KKR kood	Nimi	Staat	Tegevuse algus	Tegevuse lopp	Käitaja	Kohanimi
JKK4400141	Ojamaa kaevanduse põlevkivi ümbertöötlemis-kompleks	Töötav	2009.10.20	2019.10.20	VKG Kaevandused OÜ	Võrnu küla
JKK4400026	Tartu mnt 70 autolammutuskoda	Töötav	2006.02.15	2021.05.03	Iffi Äri OÜ	Iisaku alevik
JKK4400016	Viru kaevanduse aherainepuistang	Suletud	1967.01.01	2016.12.22	Enefit Kaevandused AS	Kalina küla
JKK4400082	Kasevälja saeveski	Suletud	2010.12.15	2015.12.14	Puit - Iisaku OÜ	Kasevälja küla
JKK4400139	Arukivi kaevandus-jäätmete käitluskoh	Suletud	2012.09.19	2017.09.19	Purustaja, OÜ	Võrnu küla
JKK4400017	Estonia kaevanduse rikastusjäägihoiula nr 1	Suletud	1974.01.01	2016.09.15	Enefit Kaevandused AS	Väike-Pungerja küla
JKK4400031	Karmis Iisaku puidutööstus	Suletud	2005.12.01	2010.12.01	Karmis-Iisaku OÜ	Iisaku alevik
JKK4400019	Rajaküla ehitusjäätmete käitluskoh	Suletud	2004.06.21	2009.06.21	Indrek Hindreus FIE	Rajaküla

2.13 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist jäätmeloa taotlustele ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Valla poolt väljavalitav jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest vallavalitsuse, pädeva riigiametniku või jäätmed vedamiseks üle andnud isiku poolt määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud jäätmeloa, keskkonnakompleksloa või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loas sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada.

Keskkonnainspeksioon on Keskkonnaministeeriumi struktuuri osa, mille kaudu toimub jäätmekäitlusala järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud jäätmelubade, keskkonnakomplekslubade või ohtlike jäätmete käitluslitsentside nõuete järgimine.

2.13.2 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-ile 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik Jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Kuna Alutaguse vald on moodustatud mitme omavalitsuse ühinemisel, siis on korraldatud jäätmevedu valla territooriumil korraldatud ainult osaliselt ning seda on teostamas erinevad jäätmekäitlejad.

Alajõe piirkonnas on korraldatud jäätmeveo leping sõlmitud Ekovir OÜ-ga. Endise lisaku valla territooriumil on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud lisaku alevik, Kuru ja Kauksi külad. Lisaku vallas osutab korraldatud jäätmeveo teenust Ragn-Sells AS. Endises Mäetaguse vallas osutab korraldatud jäätmeveo teenust samuti Ragn-Sells AS. Kõigis korraldatud jäätmeveoga hõlmatud piirkondades on sellega hõlmatud ainult segaolmejäätmed.

2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohdade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub vallas järgmiselt: ettevõtted maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvarahaldusteenuseid pakkuva ettevõtte.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: ohtlike jäätmete kogumiskohtade haldamisega seotud kulud; omavalitsuselt laadestatud prügikoristamise kulud; jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud.

Alutaguse valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve; abiraha taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Euroopa Liidu struktuurifondid); tootja vastutus; jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu; saastetasu.

2.14 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Keskkonnaagentuuri andmetel asub Alutaguse valla territooriumil üks registreeritud jääkreostusobjekt. Jääkreostus on teadaolevalt likvideeritud. Mäetaguse külas asub käesolevaks ajaks suletud ja korrastatud Mäetaguse prügila. Järelhoolduse vajadus antud objektide osas puudub.

Tabel 17. Alutaguse vallas registreeritud jääkreostusobjektid. Alus: EELIS, 2018.

KKR kood	Nimi	Tüüp	Staat	Kohanimi
JRA0000120	Endise kalurikolhoosi "Peipsi Kalur" tõrvahoidla	5. kategooria	Jääkreostus on aruande/info alusel likvideeritud	Ida-Viru maakond, Alutaguse vald, Kuru küla

Teadaolevaks likvideerimist vajavaks reostusobjektiks on Tudulinna kultuurimaja taga paiknevad 7 masuudimahutit. Jäätmekava perioodil tuleb leida vahendid reostuse likvideerimiseks ning ala korrastamiseks. Ala oleks sobilik näiteks kohalikuks eriliigiliste jäätmete kogumiskonteinerite paiknemiskohaks.

Kohalikus kontekstis on murekohtadeks ka suletud kaevandusaladel tekkivad langatuslehid ja sulgemata puurkaevud, lisaks kaevandustegevusest tugevalt mõjutatud põhjavee kvaliteet.

Vallas paikneb mitmeid vanu kasutusest väljas olevaid kolhoosihooned jt lagunevaid tööstuslikku päritolu hooned. Hooned on valdavalt eraomandis, seega ei saa vallavalitsus korraldada nende lammutamist. Selliseid hooned võib pidada maastikupilti riivavaks ning juhul kui on võimalik

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

saavutada kokkulepe omanikuga oleks soovitatav hooned lammutada. Valla omanduses olevate sarnaste hoonete puhul on samuti vaja teostada lammutamine ja korrastamine.

3 Eelnevate jäätmekavade eesmärkide täitmise analüüs

Alutaguse vallas kehtivad kuni käesoleva jäätmekava kehtestamiseni:

- Alajõe valla jäätmekava 2017-2018;
- Mäetaguse valla jäätmekava 2015-2021.

Alajõe valla jäätmekava 2017-2018 ei näe ette otsest tegevuskava jäätmekava perioodiks. Peamise probleemina nähakse suvilakasutajatest jäätmetekitajate hüppelist kasvu viimaste aastate jooksul ning peamise osa jäätmetekkest kuhjumist lühikesele perioodile aastas (kevad- ja suvekuud), mis suurendab koormust jäätmemajanduse korraldamisel (sh järelevalve). Probleemi leevendamiseks nähti ette üldkasutatavate suuremõõtmeliste konteinerite paigaldamist ja äravedu, mida ka jäätmekava perioodil osaliselt tehti. Tegu on aga jätkuva probleemiga, mis vajab pidevat tegevust ka käesoleva jäätmekava perioodil.

Tabel 18. Mäetaguse valla jäätmekava 2015-2021 eesmärkide täitmine.

Jäätmekavas kavandatud tegevus	Täitmine
Kohalike õigusaktide jooksev üle vaatamine ja ajakohastamine	Mäetaguse valla jäätmehoolduseeskiri on kehtestatud 26.11.2015. a. määrusega nr 40.
Korraldatud jäätmeveo korraldamine	Mäetaguse Vallavalitsus viis vastavalt jäätmeseadusele läbi korraldatud jäätmeveo riigihanke 2016. a, mille tulemusena on 01.09.2016 – 31.08.2019 ainuõigus vedada Mäetaguse vallas segaolmejäätmeid Ragn-Sells AS-il.
Eriliigiliste jäätmete konteinerite platside loomine korterelamute juurde	Mäetaguse aleviku ja Pagari küla jäätmeplatsid on valminud, Kiikla jäätmeplatsi veel ei ole rajatud.
Kompostimisväljaku rajamine ja edasine hooldus	Kompostimisväljak valmis 2017. aastal ning seda kasutatakse valla haljasaladelt tekkivate jäätmete kompostimiseks.
Aia- ja haljasjäätmete kogumise korraldamine	Elanikelt aia- ja haljasjäätmete vastuvõtu parandamine vajab täiendavat arendamist.
Ohtlike jäätmete kogumispunkti haldus	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Suurjäätmete kogumisringide teostamine	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine kohalikus lehes	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata ja seoses valdade ühinemisega on vajalik infot koondada, uuendada ja ühtlustada.
Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Jäätmevaldajate registri haldamine	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Omavaliliste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.
Ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmiseks	Jooksvalt teostatud, vajalik jätkata.

4 Planeerimine

4.1 Jäätmetekke prognoos

Vastavalt prognoosile „Rahvastikuprognoos kohaliku omavalitsuste rühmades. Klasteranalüüs“ (<https://planeerimine.ee/static/sites/2/rahvastikuprognooskovid-klasteranaluuus.pdf>) on Alutaguse vallas perioodil 2015-2020 eeldatav rahvaarvu muutus -1,2-1,4 % ja perioodil 2020-2025 -1,4-1,7% aastas. Seoses elanike arvu vähenemisega ei ole Alutaguse vallas oodata olulist olmejäätmete reaalse koguse kasvu. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab samas kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis vähendab segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust. Jäätmetekke prognoosis lähtume, et perioodil 2018-2024 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta 280 kg/aastas.

Perioodil 2012-2016 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud kuni 48 kg/aastas. Seoses sorteerimisharjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on oodata pakendite koguse suurenemist umbes 2 % aastas elaniku kohta.

Tabel 19. Prognoositavad jäätmetekke kogused Alutaguse vallas 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elanike arvu prognoos	4 818	4760	4703	4637	4572	4508	4445
Segaolmejäätmete prognoositav kogus t/a	1349	1333	1317	1298	1280	1262	1245
Pakendijäätmete prognoositav kogus t/a	231	233	235	236	238	239	240

4.2 Eesmärkide seadmine

Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, mis on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 20. Riigi jäätmekavast tulenevad eesmärgid.

	Baastase 2011	Sihttase 2020
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	27%	50%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	56%	60%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	57%	20%
Ehitus-lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	72%	75%
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	50%	65%
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	33%	45% (2016)

Kohalikul tasandil on eesmärgiks parandada lokaalseid võimalusi liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks. Eesmärgiks on tagada kõigi sortimismääruses nimetatud jäätmeliikide üleandmisvõimalus kohalikele elanikele. Riikliku jäätmetestatistika kohaselt ei ole perioodil 2012-2016 Alutaguse vallast kogutud sortimismääruses nimetatud jäätmetest järgnevaid jäätmeliike: plastid (20 01 39), biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08), tekstiil (20 01 10, 20 01 11). Väga väikeses koguses on kogud klaasi jäätmeid (20 01 02). Eelnevalt lähtuvalt tuleb parandada plastide, klaasi, tekstiili ja biolagunevate jäätmete üleandmisvõimalusi.

5 Tegevuskava

5.1 Kogumissüsteemide valik

Segaolmejäätmete osas soovitakse laiendada korraldatud jäätmeveo süsteemi kogu valla territooriumile. Vastavasisuline vallavolikogu nõusolek hanke läbiviimiseks on olemas.

Ohtlike jäätmete ja elektri- ja elektroonikaromude osas jätkatakse kogumist ohtlike jäätmete kogumispunktides ja kogumisringidel. Vajalik on kogumispunktide rajamine Illukale, Tudulinna ja Alajõe. Vajalik on leida koostööpartner ohtlike jäätmete kogumise õiguspäraseks muutmiseks. Täiendavalt jätkatakse valla kauplustes ja asutustes paiknevate patareide kogumiskastide kaudu jäätmete kogumist.

Paberi ja papi ning pakendijäätmete kogumist jätkatakse üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil.

Suurjäätmete kogumist jätkatakse kogumisringidega. Samuti on aastaringne üleandmisvõimalus Uikala Prügilas.

Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul soovitakse jätkata süsteemi, kus jäätmeid võtavad vastu jäätmekäitlejad tasu eest. Siiski on vajalik tagada probleemsemate ehitus-lammutusjäätmete nagu eterniit üleandmisvõimalus, vältimaks nende sattumist keskkonda. Selleks jätkatakse kogumisringe.

Teiste sortimismääruses nimetatud jäätmeliikide osa, mille kogumise korraldamise kohustus lasub omavalitsusel, soovitakse rakendada jäätmejaamas jäätmete üleandmise võimalust. Kuni kohaliku jäätmejaama rajamiseni sõlmitakse kokkulepe Uikala Prügila AS-iga jäätmejaama teenuse pakkumiseks piirkonnale.

5.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Alutaguse valla jäätmehooldust arendatakse valla arengukava, jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja alusel. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava ajakohastamine on jäätmekava korrapärane läbivaatamine ja selles muudatuste tegemine. Samuti vaadatakse korrapäraselt üle ja ajakohastatakse valla arengukava. Koostamisel on vallale ühtne jäätmehoolduseeskiri.

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Seoses Alutaguse valla moodustamisega lisaku, Illuka, Alajõe, Mäetaguse ja Tudulinna valla ühinemisel on vallas piirkondi, kus korraldatud jäätmevedu ei ole senini rakendatud. 2018. a on vajalik uue korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimine, eesmärgiga hõlmata kogu valla territoorium korraldatud jäätmeveoga.

Korraldatud jäätmeveo piirkonnaks jääb kogu valla territoorium, aga kuna Alajõe piirkonnas on korraldatud jäätmeveo leping kuni 31.03.2021 siis seal jääb vedama praegune jäätmevedaja kuni lepingu lõppemiseni. Hange viiakse läbi 3+2 aastase kestvusega perioodile (kui Alajõe piirkonnas lõpeb 3 aasta pärast leping, siis liitub ta automaatselt uue lepinguga).

Suvispiirkondades (Peipsi äärsetel aladel ja Kurtna järvestiku puhkealadel) tuleb olmejäätmete kogumiseks paigaldada ühised suured konteinerid mitme majapidamise ühiskasutusse, võimaldamaks prügiveokitele vajalikku ligipääsu. Ühiskonteinerid võimaldavad ka läbisõitvatel suvitajatel oma olmejäätmed korrektselt üle anda ning vähendab nende sattumist keskkonda. Eeldatavalt vähendab selline lahendus ka pakendijäätmete konteinerite ümbruse prügistumist olmejäätmetega. Tegevus on kavandatud 2019. aastasse.

Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

5.3 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine

Vajalik on teostada olemasolevate **ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumispunktide** hooldust ja ajakohastamist. Tegu on pideva protsessiga, mida on vaja teha kogu jäätmekava perioodil. Vajalik on olemasolevatega samalaadse punkti rajamine ka Illukale (2019. a) ning tulevikus (2020. a) ka Tudulinna ja Alajõe. Kõigi punktide prognoositavaks vastuvõtuvõimsuseks on kuni 5 tonni jäätmeid aastas.

Samuti on vajalik valda **jäätmejaama** rajamine. Jaama rajamine on ette nähtud aastatele 2023-2024. Jäätmejaama rajamine on vajalik parandamiseks jäätmete liigiti kogumist, sh võimaldamaks elanikel ära anda olmejäätmeliike, mille üleandmisvõimalused vallas on senini olnud puudulikud.

Kuni kohaliku jäätmejaama rajamiseni kasutatakse koostööpartnereid jäätmejaama teenuse pakkumiseks. Leping Uikala Prügila AS-ga jäätmejaama teenuse pakkumiseks on sõlmitud.

Valla elanikele peab olema tagatud jäätmejaama teenuse kasutamine. Jäätmejaama tehniline varustatus peab tagama alljärgnevate olmejäätmeliikide vastuvõtmise elanikkonnalt:

- paber ja kartong (20 01 01);
- plastid (20 01 39);
- metallid (20 01 40);
- klaas (20 01 02);
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- puit (20 01 38);
- tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- suurjäätmed (20 03 07);
- ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Kalmistujäätmete liigiti kogumise tagamiseks on vajalik rajada kalmistutele jäätmemajad või aiaga piiritletud jäätmeplatsid eriliigilistele jäätmetele. Jäätmemajad nähakse ette lisaku, Illuka ja Tudulinna kalmistutele ning aiaga jäätmeplatsid Alajõe, Vasknarva ja Jaama kalmistutele. Jäätmemajade ja -platside täpsem maht täpsustatakse vastava projektiga. Tegevus on kavandatud perioodile 2020-2022.

Vallal tuleb leida lahendus elanike **aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtmiseks** ja kompostimiseks (vt lähemalt 5.4.1). Elanikel tekkivate aia- ja haljasjäätmete hinnanguline kogus on kuni paarsada tonni aastas. Lahenduseks on ka elanike biolagunevate jäätmete vastuvõtmise võimaluse rajamine Mäetaguse kompostimisplatsil või vastava teenusepakujaga lepingu sõlmimine.

5.4 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa

5.4.1 Biojäätmed

Liigiti kogutud biojäätmed tuleb vedada kompostimiseks selleks ettenähtud kompostimisväljakule või kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale.

2017. a rajatud kompostimisväljak võimaldab vastu võtta valla enda haljasaladelt kogutavaid haljasjäätmeid ja nendest toota valla haljasaladel kasutatavat mulda. Samas vajab jätkuvalt lahendamist elanike aia- ja haljastusjäätmete vastuvõtmine ja ringlussevõtu suurendamine. Selleks tuleb võimaldada elanikel biolagunevate jäätmete üleandmine rajatud

kompostimisväljakule. Alternatiivina tuleks biojäätmete vastuvõtt lahendada jäätmekäitlejaga vastava teenuselepingu abil (elanikelt jäätmete vastuvõtt toimuks jäätmejaamas või kogumispunktides). Samuti tuleb propageerida biojäätmete lokaalset kompostimist eramute juures. Tegevus on kavandatud perioodile 2020-2022.

Valla kalmistutele jäätmemajade ja -kogumisplatside rajamine aitab samuti parandada aia- ja haljasjäätmete liigiti kogumist ja vähendab nende sattumist segaolmejäätmete koosseisu. Tegevus on kavandatud perioodile 2020-2022.

Korrusmajade piirkondadesse nähakse ette täiendavate kompaktsete eriliigiliste jäätmete kogumisplatside rajamist, mis peaksid hõlmama ka biolagunevate jäätmete konteinerit. Tegevust viiakse ellu perioodil 2019-2021.

5.4.2 Pakendijäätmed

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määruse number 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ (edaspidi määrus number 4) § 4 lg 1² kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus vastavalt jäätmeseaduse § 31 lg 3 korraldama vähemalt määrus number 4 § 3 lg 2 p-des 1–6 nimetatud jäätmete ning punktis 8 nimetatud jäätmekoodidega 15 01 01 (paber- ja kartongpakend), 15 01 02 (plastpakend), 15 01 04 (metallpakend) ning 15 01 07 (klaaspakend) määratud pakendijäätmete liigiti kogumise.

Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku tihedust võib pidada käesoleval ajal piisavaks. Pakendijäätmete konteinerite optimeerimine ja vajadusel täiendavate konteinerite paigaldamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu järgneval jäätmekava perioodil, lähtudes inimeste käitumisest. Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite sorteerimise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

Korrusmajade piirkondadesse kompaktsete eriliigiliste jäätmete kogumisplatside rajamist on senini tehtud Mäetaguse aleviku ja Pagari keskustes. Sarnaseid platse on asjakohane rajada ka Kiiklasse, lisakusse ja Tudulinna. Tegevust viiakse ellu perioodil 2019-2021.

Juhul kui õigusaktides muutub senine pakendijäätmete kogumiskorraldus, siis lähtutakse pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamisel õigusaktide suunistest.

5.4.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Valla elanikud saavad oma ohtlikud jäätmed ja elektroonikaromud tasuta ära anda ohtlike jäätmete kogumispunktides. Oluline on tagada jäätmete kogumispunktide jätkuv toimimine, sealhulgas kogumispunktide pidev hooldus. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

Vajalik on olemasolevatega samalaadse elektroonikaromude ja ohtlike jäätmete kogumispunkti rajamine ka Illukale (2019) ning tulevikus ka Tudulinna ja Alajõe (2020). Kuni uute kogumispunktide valmimiseni on vajalik ohtlike jäätmete kogumisringide jätkamine piirkondades kus kogumiskonteinereid ei ole.

5.4.4 Suurjäätmed

Suurjäätmete kogumine on käesoleval ajal korraldatud kogumisringidega, mis viiakse kõigis valla piirkondades läbi üks kord aastas. Aastaringelt saab suurjäätmeid üle anda jäätmejaama teenust pakkuvale ettevõttele (käesoleval ajal Uikala Prügila AS). Vajalik on tegevust jätkata kogu 2018-2024 perioodil.

5.4.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmete äravedu on elanikel võimalik tellida mitmetelt eraettevõtjatelt. Omavalitsus ei näe käesoleval ajal ehitus- ja lammutusjäätmete osas vajadust vastuvõtuvõimaluse rajamiseks, välja arvatud mõnede probleemsemate jäätmeliikide osas (eterniit). Eterniidi kogumiseks soovitakse jätkata iga-aastaseid kogumisringe. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

5.4.6 Teised liigiti kogutud olmejäätmed

Jäätmekava perioodil on eesmärgiks tagada kõigi *sortimismääruses* nimetatud jäätmeliikide üleandmisvõimalus kohalikele elanikele. Vajalik on parandada üleandmisvõimalusi eeskätt järgnevate jäätmeliikide osas: plastid (20 01 39), biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08), tekstiil (20 01 10, 20 01 11), klaas (20 01 02).

Jäätmete üleandmisvõimaluse parandamiseks nähakse ette jäätmejaama rajamist. Jaama rajamine on ette nähtud aastatele 2023-2024.

Alternatiivina kohalikule jäätmejaamale on võimalik leida koostööpartnerid, kas ümberkaudsete teiste omavalitsute või olemasolevate jäätmekogumiskeskuste (Uikala ja Torma) näol, korraldades valla elanikele eriliigiliste jäätmete üleandmisvõimalusi seal. Jäätmejaama teenuse võimaldamiseks on leping käesoleval ajal sõlmitud Uikala Prügila AS-ga.

5.4.7 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Järgnevas tabelis on esitatud koondandmed *sortimismääruses* määratud jäätmeliikide kogumise ja sortimise arendamise kohta.

Tabel 21. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Alutaguse vallas.

Jäätmeliik	Tegevus	Tähtaeg
Paber ja kartong (20 01 01)	Avalike kogumiskonteinerite suuruse ja paigutuse optimeerimine	Jätkuv tegevus 2018-2024
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel)	Alates 2018
	Kohaliku jäätmejaama rajamine	Tähtaeg 2024
Metallid (20 01 40)	Kokkuost erinevate piirkonnas paiknevate kokkuostjate poolt. Elanike informeerimine üleandmisvõimalustest valla infoallikates.	Jätkuv tegevus 2018-2024
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel)	Alates 2018
	Kohaliku jäätmejaama rajamine	Tähtaeg 2024
Biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed (20 02 01)	Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel)	Alates 2018
	Kalmistutele jäätmemajade või aiaga piiritletud jäätmeplatside rajamine eriliigilistele jäätmetele. Jäätmemajad nähakse ette lisaku, Illuka ja Tudulinna kalmistutele ning aiaga jäätmeplatsid Alajõe, Vasknarva ja Jaama kalmistutele.	Tähtaeg 2022

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

	Elanike aia- ja haljasjäätmete vastuvõtu korraldamine Mäetaguse kompostimisväljakul.	Tähtaeg 2022
Biologunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08)	Vastuvõtt avalike kogumiskonteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite suuruse ja paigutuse optimeerimine Kortermajade piirkondadesse kompaksete eriliigiliste jäätmete kogumisplatside rajamine, mis hõlmavad ka biologunevate jäätmete konteinerit. Biologunevate jäätmete konteinerite või kompostrite paigaldamine kõigi valla lasteaedade ja koolide juurde	Jätkuv tegevus 2018-2024 Tähtaeg 2021 Tähtaeg 2021
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjäätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel) Kohaliku jäätmejaama rajamine	Alates 2018 Tähtaeg 2024
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;	Avalike kogumiskonteinerite suuruse ja paigutuse optimeerimine	Jätkuv tegevus 2018-2024
Puit (20 01 38)	Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel) Kohaliku jäätmejaama rajamine	Alates 2018 Tähtaeg 2024
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel) Tekstiili ja rõivaste kogumiseks riidekonteinerite paigaldamine valla keskustesse	Alates 2018 Tähtaeg 2022
Suurjäätmed (20 03 07)	Kogumisringide korraldamine Vastuvõtu korraldamine Uikala Prügila AS-is (koostöölepingu alusel) Kohaliku jäätmejaama rajamine	Jätkuv tegevus 2018-2024 Alates 2018 Tähtaeg 2024
Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Kogumisringide korraldamine, olemasolevate kogumispunktide haldus. Kogumispunkti rajamine Illukale, Tudulinna ja Alajõe	Jätkuv tegevus 2018-2024 Tähtaeg 2021

	Kohaliku jäätmejaama rajamine	Tähtaeg 2024
Ohtlikud jäätmed (jäätmehimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Kogumisringide korraldamine, olemasolevate kogumispunktide haldus. Kogumispunkti rajamine Illukale, Tudulinna ja Alajõeale Kohaliku jäätmejaama rajamine	Jätkuv tegevus 2018-2024 Tähtaeg 2021 Tähtaeg 2024

5.4.8 Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine

Maastiku korrastamise huvides tuleks kasutada ka võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Alutaguse vallas on käesoleval ajal mitmeid tühjana seisvaid lagunevaid hooned, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Enamik hooned on eraomanduses, kuid esineb ka üksikuid vallaomandis olevaid hooned. Toetusvõimaluse rakendamisel suureneb küll tekkivate lammutusjäätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenu hoonetest tulenev reostusohu. Tekkivad lammutusjäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse.

Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2019-2020.

5.5 Teavituskampaaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Alutaguse valla kodulehel oleva jäätmemajanduse rubriigi kaudu. Samuti valla poolt kasutatava infosüsteemi Evald kaudu. Seoses valdade ühinemisega on jäätmekava koostamise perioodil asjakohane info valla kodulehele koondamisel. Samas on esmavajalik info elanikele kättesaadav ning inimesi nõustatakse jäätmeküsimustes ka telefonitsi.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Lisaks kohalikus kasutuses olevale infosüsteemile Evald on elanikele abiks ka veebilehekülj www.kuhuvia.ee, mis näitab, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta.

Keskkonnaministeerium on loonud ka kodulehe www.loke.ee, kuhu on koondatud info, miks ei tohi jäätmeid lõkkes põletada ning kuhu tuleks jäätmed viia, et olla veendunud nende keskkonnasäästlikkus käitlemises.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet, kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paberkandjal.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitav oleks läbi viia erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava infoga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet. Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustöös kasutatavaid infomaterjale leiab trükitavatel

Alutaguse valla jäätmekava 2018-2024

kujudel Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel <https://www.envir.ee/et/jaatmete-sortimine>.

Senist omavalitsuse poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada heaks. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2018-2024.

5.6 Jäätmehoolduse rahastamine

Kavandatavad tegevused koos kavandatava rahastusega on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 22. Tegevuskava ja rahastusallikad.

Num ber	Tegevus	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Rahastamisallikas (teostajad)
1.		Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine							
1.1.	Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine ja kehtestamine	x							(VV) VE
1.2.	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
1.3.	Korraldatud jäätmeveo korraldamine kogu valla territooriumile	x						x	(VV) VE
2.		Jäätmehooldusrajatiste kavandamine							
2.1.	Suvispiirkondade olmejäätmete kogumise optimeerimine (prügiveokitele ligipääsetavate ühiskonteinerite rajamine)	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
2.2.	Olemasolevate ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumispunktide hooldus ja ajakohastamine	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
2.3.	Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumispunktide rajamine Illukale, Tudulinna ja Alajõe		*	*	*				(VV) VE F
2.4.	Jäätmejaama rajamine või jäätmejaama teenuse kokkuleppe leidmine naaberomavalitsustes						*	*	(VV) VE F
2.5.	Kalmistutele jäätmemajade või aiaga piiritletud jäätmeplatside rajamine eriliigilistele jäätmetele. Jäätmemajad nähakse ette lisaku, Illuka ja Tudulinna kalmistutele ning aiaga jäätmeplatsid Alajõe, Vasknarva ja Jaama kalmistutele.			*	*	*			(VV) VE F
3.		Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine							
3.1.	Elanike aia- ja haljastusjäätmete kogumise korraldamine			*	*	*			(VV) VE F
3.2.	Korrusmajade piirkondadesse kompaksete eriliigiliste jäätmete kogumisplatside rajamine Kiiklasse, lisakule ja Tudulinna.		*	*	*				(VV) VE F
3.3.	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega	x	x	x	x	x	x	x	VV /TVO

3.4.	Ohtlike jäätmete kogumisringide jätkamine piirkondades kus kogumiskonteinereid ei ole. Eterniidi kogumisringide teostamine.	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	(VV) VE
3.5.	Suurjäätmete kogumisringide teostamine.	1000 0	1000 0	1000 0	1000 0	1000 0	1000 0	1000 0	(VV) VE
3.6	Tekstiili ja rõivaste kogumiseks riidekonteinerite paigaldamine valla keskustesse/vastava koostööpartneri leidmine					*			(VV/koostööpartner) VE
3.7	Biolagunevate jäätmete konteinerite või kompostrite paigaldamine kõigi valla lasteaedade ja koolide juurde		*	*	*				(VV) VE F
4.		Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine							
4.1.	Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
4.2.	Valla kasutatava geoinfosüsteemi Evald andmete kaasajastamine jäätmealaselt	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
4.3.	Jäätmeteemaliste artiklite avaldamine kohalikus lehes	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
4.4.	Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate kampaaniate ning projektide läbiviimise	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
5.		Jäätmehoolduse järelevalve							
5.1.	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
5.2.	Jäätmevaldajate registri korrastamine ning registriandmete pidev ajakohastamine; jäätmevaldajate registri alusel järelevalve teostamine.	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
5.3.	Omavoliliste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine	x	x	x	x	x	x	x	(VV, MO) VE, MO
5.4.	Ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmiseks	x	x	x	x	x	x	x	(VV) VE
6.		Muud tegevused							
6.1.	Tudulinna kultuurimaja taga paiknevate masuudimahutite jääkreostuse ulatuse selgitamine ja jääkreostuse likvideerimine		*	*					(VV) VE F
6.2.	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine		*	*	*	*	*	*	(VV, MO), F

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaeelarvest

F - finantseerimine keskkonnafondidest projektipõhiselt

TVO – tootjavastutusorganisatsioonid

MO - maa omanikud

X - jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata.

Juhul kui korraldatud jäätmeveo korraldus jäätmeseaduse muutmisel muutub, siis teostatakse tegevust vastavalt seadusandlusele.

* - Maksumus selgub edasise projekteerimise käigus.

Kokkuvõte

Alutaguse valla jäätmekava 2018 – 2024 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Alutaguse vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellurakendamiseks.

Alutaguse valla jäätmekava 2018 - 2024 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidest, eeskätt riigi jäätmekavast 2014 – 2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse kasv ja sortimisharjumuste juurutamine ning jäätmete kohtsorteerimise edendamine, sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning kontroll jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine tervel valla territooriumil. Jäätmekava elluviimine aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat keskkonnamõju.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Alutaguse valla arengukava 2018-2030. Kehtestatud Alutaguse Vallavolikogu 28.06.2018. a määrusega nr 53
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud „Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030” <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnades. Tallinn.
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Säästva Eesti Instituut. 2013. Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring.
- 5) SEI Eesti. 2008. Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguste analüüs.
- 6) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud „Eesti Keskkonnategevuskava 2007-2013” http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
- 7) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega number 256 heaks kiidetud „Riigi jäätmekava 2014-2020” <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/jaatmed/riigi-jaatmekava-2014-2020>

Seadused, määrused:

- 1) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/123032015204>
- 2) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/114032014049>
- 3) Keskkonnaministri 09. veebruari 2005 määrus number 9 „Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded” <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009>
- 4) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus number 5 „Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded” <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 5) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus number 4 Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused” <https://www.riigiteataja.ee/akt/129042015008>
- 6) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus number 33 „Romusõidukite käitlusnõuded” <https://www.riigiteataja.ee/akt/122062011008>
- 7) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 number 70 „Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu” <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122015014>
- 8) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/129062014050>
- 9) Vabariigi Valitsuse 07. augusti 2008 määrus number 124 „Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad” <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005>
- 10) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus number 79 „Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad” <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004>

- 11) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus number 80 „Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord”
<https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013>
- 12) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus number 65 „Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad”
<https://www.riigiteataja.ee/akt/108042014005>
- 13) Vabariigi Valitsuse 08. detsembri 2011 määrus number 148 „Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud”
<https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016036?leiaKehtiv>

Andmebaasid:

- 1) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 2) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>
- 3) Keskkonnaregister <http://register.keskkonnainfo.ee>
- 4) Maa-ameti geoportaal <http://geoportaal.maaamet.ee>
- 5) Statistikaameti statistika andmebaas <http://pub.stat.ee>